

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету Соціології та управління
О.Ф. Бірюкова
2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КРИМІНАЛЬНИХ СУБКУЛЬТУР У СВІТІ

підготовки бакалаврів

денної та заочної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Соціологія медіації і криминології

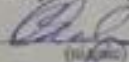
спеціальності 054 Соціологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Скворець Володимир Олексійович, д.філос.н., доц., проф., кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 1 від " 28 " 08 2024 р.
Завідувач кафедри _____

(підпис)

В.О. Скворець
(позивка, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

 М.А. Лепський

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціологічний аналіз кримінальних субкультур у світі» є засвоєння знань про зміст і специфіку основних кримінальних субкультур, формування вмінь та навичок наукового аналізу образів, діяльності та поведінки представників різних кримінальних спільнот.

Студенти повинні оволодіти теоретико-методологічними засадами дослідження кримінальних субкультур; знанням кримінальної субкультури як основи соціального порядку в кримінальному світі; розумінням змісту та функцій кримінальних субкультур, знанням специфіки кримінальних субкультур Півдня Італії, США та України. Важливим аспектом вивчення курсу є використання соціологічного інструментарію для дослідження кримінальних субкультур та впливу їх атрибутів на поведінку особи.

Даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Соціологічний профайлінг злочинця», «Соціологія правозахисної діяльності» та «Теорія соціальних змін».

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	7-й	7-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	8 год.	2 год.
Семінарські заняття	8 год.	2 год.
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	76 год.	86 год.
Консультації	Розклад розміщення консультацій: Кількість: 3 особисті – понеділок, з 15:00 до 16:00, IV корпус, ауд. 309; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: vskvorets@cisr.zp.ua	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15977	

3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
<p>ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.</p> <p>СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.</p> <p>СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p>	<p>Опрацювання першоджерел; опитування на семінарських заняттях; тестування в системі Moodle; написання есе.</p>
<p>СК09. Здатність визначати теоретико-методологічні засади й формулювати ключові результати кримінологічних досліджень «тіньової» сфери суспільства, соціальних відносин, процесів, структур та функцій кримінальної сфери.</p> <p>СК10. Здатність медіаторними та переговорними технологіями розв'язувати конфлікти різного масштабу та інтенсивності на основі сучасних знань спеціальних соціологічних теорій (соціології кримінології, соціології конфліктів, соціології комунікації, соціології миротворення та візуальної соціології).</p> <p>СК11. Здатність обґрунтовувати вибір методів і методик соціологічного, кримінологічного та медіаторного дослідження соціальних відносин та суспільства в цілому відповідно до нагальних потреб та перспектив розвитку суспільства.</p> <p>РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.</p> <p>РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.</p> <p>РН16. Обґрунтувати вибір методів і методик соціологічного та кримінологічного дослідження для розв'язання актуальних проблем.</p>	<p>Дискусія; написання есе; практичне завдання</p>
<p>РН15. Здійснювати соціологічний, кримінологічний та медіаторний аналіз соціальних відносин і суспільства в цілому.</p> <p>РН17. Застосовувати теоретичні підходи та соціологічний інструментарій медіації в комунікаційних процесах у сучасному суспільстві та вирішення проблем координації взаємодій різних соціальних груп.</p>	<p>Написання та усний захист індивідуального дослідницького завдання аналітичного характеру з презентацією його результатів</p>

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади соціологічного дослідження кримінальних субкультур

Тема 1. Субкультури як предмет наукового дослідження

Феномен субкультури. Зміст поняття «субкультура». Введення поняття «субкультура» до наукового обігу (Т. Роззак). Соціологи Д. Райзмен і Д. Хебджіж про субкультури. Основні значення змісту субкультури. Основні концепції та теорії субкультур. Основні чинники, що впливають на формування субкультур. Молодіжні субкультури. Субкультури і дослідження субкультурних відмінностей у структурі суспільстві. Типи субкультур. Рівні субкультур. Аспекти і стилі субкультур.

Тема 2. Неформальні субкультури та соціалізація особистості

Аналіз вивчення соціального явища субкультури. Два підходи до опису субкультур. Види субкультур за віковим критерієм. Молодіжна субкультура. Етапи становлення неформальних субкультур. Типологія молодіжних субкультур. Особливості розвитку смислової сфери в юнацькому та дорослому віці. Субкультура і проблема соціалізації особистості. Проблема самовизначення особистості в юнацькому віці. Самореалізація та соціалізація особи в дорослому віці. Структурна модель розвитку смислової сфери особистості приналежної до неформальної субкультури. Смилова сфера як основа структури неформальних субкультур.

Тема 3. Субкультури як фактор соціального управління

Співвідношення культури і субкультури. Ознаки субкультури в концепції О. Мальцева. Ознаки субкультури як елементи соціального управління. Основні підходи до дослідження субкультури. Можливості використання субкультур як технології соціального управління. Дж. Масіоніс про роль субкультур в розгортанні конфлікту в Югославії. Соціальна травма як результат взаємодії культури і контркультури. Соціокультурні зміни в пострадянському українському суспільстві. Зміна напрямку культурних змін в Україні. Г. Лебон про зміну в напрямку мислення як фактор великих потрясінь. Соціолог Ж. Тощенко про появу фантомів як джерело носіїв субкультур. Фантоми як носії субкультур та їхній вплив на зміст, напрям і характер соціальних змін в українському суспільстві.

Змістовий модуль 2. Кримінальна субкультура – основа соціального порядку в кримінальному світі

Тема 4. Поняття кримінальної субкультури

Сутність кримінальної субкультури. Специфіка кримінальних відносин. Субкультура як засіб упорядкування кримінальних відносин. Ознаки наявності або відсутності кримінальної субкультури. Структура кримінальної субкультури. Стратифікаційно-стигматичні елементи. Поведінкові атрибути. Комунікативні атрибути. Економічні атрибути. Сексуально-еротичні цінності. Тюремна лірика. Відношення до власного здоров'я. Роль алкоголізму, наркоманії та токсикоманії в кримінальній субкультурі. Вплив кримінальної субкультури на формування соціальних відносин у суспільстві.

Тема 5. Кримінальна субкультура – регулятор відносин у кримінальному світі

Регулювання відносин у кримінальному середовищі. Основні засоби регулювання відносин у кримінальному співтоваристві. Злодійський закон. Основні поняття і норми злодійського закону. Тюремний закон. Основні поняття і правила тюремного закону. Основні механізми функціонування злодійського і тюремного закону. Санкції до порушників правил кримінального співтовариства. Соціальна ієрархія в кримінальному світі. Поділ на масті: блатні, мужики, козли, опущені. Кримінальна стратифікація – фактор формування поведінки засуджених.

Змістовий модуль 3. Специфіка кримінальної субкультури

Тема 6. Кримінальна ієрархія і традиції кримінальної субкультури

Статус злодія в законі в кримінальній ієрархії. Лідери злочинних угруповань. Жигани. Урки. Роль злодіїв у законі в житті кримінального співтовариства радянського суспільства. Етапи розвитку криміналу в радянський період. Протистояння старої і молоді формції злодіїв у законі у пострадянський період. Спільна грошова каса («общак»).

Тема 7. Особистість і атрибути кримінальної субкультури

Прописка в кримінальному співтоваристві: зміст, функції і сутність прописки. Кримінальні приколи. Кримінальний жаргоні його функції. Татуювання носіїв кримінальної субкультури. Значення татуювань. Зв'язок символіки татуювань із традиціями, звичаями і законами кримінальних субкультур. Кличка в кримінальному середовищі. Основні функції клички в кримінальному світі. Ознаки встановлення кличок. Зміна клички. Клятва в кримінальній субкультурі та її роль. Тюремна лірика. Алкоголізм у кримінальній субкультурі. Наркоманія у кримінальній субкультурі. Специфіка гомосексуалізму в кримінальному середовищі.

Тема 8. Кримінальні субкультури в Україні

Передумови формування організованої злочинності в Україні. Кооперація професійних злочинних лідерів (злодіїв у законі). «Цеховики» – піонери ринкової економіки. Тіньова економіка – джерело формування нового світу. Роль кооперативного руху у формуванні «тіньової» ринкової економіки. Організована злочинність і «тіньова піраміда» в соціальній структурі УРСР. ОЗГ в Києві («череповці», «слов'яни» і «кавказці», киселівці). Кримінальні авторитети в Україні. Регіональні аспекти організованої злочинності в регіонах України.

Змістовий модуль 4. Кримінальні субкультури Півдня Італії та США

Тема 9. Кримінальні субкультури Півдня Італії

Передумови формування організованої злочинності на Півдні Італії. Роль лицарських орденів у формуванні кримінальної традиції. Зародження мафії. Специфіка кримінальної субкультури Каморри. Специфіка організації та кримінальної субкультури Ндрангети. Специфіка кримінальної субкультури Сакра Корона Уніта.

Тема 10. Кримінальні субкультури в США

Сухий закон (1919 р.) і поширення тіншового бізнесу. Чиказькі гангстери. Альфонс Капоне. Гангстерські війни. Коза ностра. Етнічний фактор у формуванні кримінальних субкультур. Афроамериканські банди Bloods и Crips. Сальвадорські банди MS-13 або Mara Salvatrucha (Mara Salvatrucha – «бригада сальвадорських бродячих мурах»). Мексиканські кримінальні субкультури в США. Російський кримінал у США.

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Субкультури як предмет наукового дослідження	2	2	<i>Тижні по чисельнику</i>
2	Тема 2. Кримінальна субкультура – регулятор відносин у кримінальному світі	2		<i>Тижні по чисельнику</i>
3	Тема 3. Кримінальна ієрархія і традиції кримінальної субкультури	2		<i>Тижні по чисельнику</i>
4	Тема 4. Кримінальні субкультури Півдня Італії	2		<i>Тижні по чисельнику</i>
Разом		8	2	

6. Темі семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема 1. Субкультури як фактор соціального управління План 1. Співвідношення культури і субкультури. 2. Ознаки субкультури в концепції О. Мальцева. 3. Ознаки субкультури як елементи соціального управління. 4. Основні підходи до дослідження субкультури. 5. Можливості використання субкультур як технології соціального управління. 6. Дж. Масіоніс про роль субкультур в розгортанні конфлікту в Югославії. 7. Соціальна травма як результат взаємодії культури і контркультури. 8. Соціокультурні зміни в пострадянському українському суспільстві. 9. Соціолог Ж. Тощенко про появу фантомів як джерело носіїв субкультур. 10. Фантоми як носії субкультур та їхній вплив на зміст, напрям і характер соціальних змін в українському суспільстві.	2	...	<i>Тижні по знаменнику</i>

2	<p>Тема 2. Поняття кримінальної субкультури</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз вивчення соціального явища субкультури. 2. Два підходи до опису субкультур. 3. Етапи становлення неформальних субкультур. 4. Типологія молодіжних субкультур. 5. Особливості розвитку смислової сфери в юнацькому та дорослому віці. 6. Проблема самовизначення особистості в юнацькому віці. 7. Самореалізація та соціалізація особи в дорослому віці. 8. Структурна модель розвитку смислової сфери особистості приналежної до неформальної субкультури. 9. Смислова сфера як основа структури неформальних субкультур. 	2		<i>Тижні по знаменнику</i>
3	<p>Тема 3. Особистість і атрибути кримінальної субкультури</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кличка в кримінальному середовищі. 2. Ознаки встановлення кличок. Зміна клички. 3. Клятва в кримінальній субкультурі та її роль. 4. Прокляття в кримінальній субкультурі. 5. Тюремна лірика та її зміст. 6. Алкоголізм у кримінальній субкультурі. 7. Наркоманія у кримінальній субкультурі. 8. Специфіка гомосексуалізму в кримінальному середовищі. 	2		<i>Тижні по знаменнику</i>
4	<p>Тема 4. Кримінальні субкультури в США</p> <p>План</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сухий закон (1919 р.) і поширення тіньового бізнесу. 2. Чиказькі гангстери. Альфонс Капоне. 3. Гангстерські війни. 4. Коза ностра. 5. Етнічний фактор у формуванні кримінальних субкультур. 6. Афроамериканські банди Bloods и Crips. 7. Сальвадорські банди MS-13 або Mara Salvatrucha (Мара Сальватруча – «бригада сальвадорських бродячих мурах»). 8. Мексиканські кримінальні субкультури в США. 9. Російський кримінал у США. 	2		<i>Тижні по знаменнику</i>
Разом		8	...	

6. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Опрацюйте джерело: Степанова О.А. Молодіжне угруповання скінхедів: соціальний портрет субкультури. С. 379-385. (URL: file:///C:/Users/User/Downloads/3816-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-6588-1-10-20190508.pdf), зробіть конспект основних положень.	10	...
	Підготувати теми змістового модуля 1 «Теоретико-методологічні засади соціологічного дослідження кримінальних субкультур»		
2	Опрацюйте джерело: Розділ 2. Методологічний підхід та роль концептуалізації візуального аналізу в кримінології (с. 35-51) і Розділ 3. Фотографія як факт кримінології (дослідження та навчальна практика студентів соціологів) (с. 52-120) у колективній монографії «Візуальна соціологія в кримінології (з практики студій соціологів, медіаторів та кримінологів)» / Головний редактор М.А. Лепський, зробіть конспект основних положень.		
	Підготувати теми змістового модуля 2 «Кримінальна субкультура – основа соціального порядку в кримінальному світі»		
3	Опрацюйте джерело: Розділ 4. Візуальний аналіз у дослідження кримінальних субкультур (с. 121-149) і Розділ 5. Якісні дослідження образів сприйняття криміналу та їх можливості в візуальному кримінологічному аналізі (с. 150-179) у колективній монографії «Візуальна соціологія в кримінології (з практики студій соціологів, медіаторів та кримінологів)» / Головний редактор М.А. Лепський, зробіть конспект основних положень.		
	Підготувати теми змістового модуля 3 «Специфіка кримінальної субкультури»		
4	Опрацюйте джерело: Лоренс П. Італійська мафія: як кримінальні клани поширились світом. <i>BBC News Україна</i> , 29 січня 2018. (URL: https://www.bbc.com/ukrainian/features-42858324), зробіть конспект основних положень		
	Підготувати теми змістового модуля 4 «Кримінальні субкультури Півдня Італії та США»		
Разом		94	...

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Опитування	Семинарське заняття 1	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів . Неповна відповідь на	5

			питання, у якій відсутній один із елементів змісту – 4 бали . Неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту – 3 бали . Неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту – 1-2 бали .	
	Виконання поточного тесту в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15977		5
	Практичне завдання – написати есе (письмова робота)	Тема есе: «Субкультура і соціальне управління» (обсягом 2-3 сторінки)	Повнота структури та змісту основних елементів аналізу за наявності власного бачення проблеми – 5 балів , Наявність власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу – 4-3 бали . Есе поверхово розкриває зміст проблеми – 1-2 бали .	5
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	3	-	-	15
2	Опитування	Семінарське заняття 2	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів . Неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту – 4 бали . Неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту – 3 бали . Неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту – 1-2 бали .	5
	Виконання поточного тесту в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15977		5
	Практичне завдання – Написати есе (письмова робота)	Тема есе «Соціальна структура кримінального співтовариства» (обсягом 2-3 сторінки)	Повнота структури та змісту основних елементів аналізу за наявності власного бачення проблеми – 5 балів ,	5

			Наявність власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу – 4-3 бали . Есе поверхово розкриває зміст проблеми – 1-2 бали .	
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	3	-	-	15
3	Опитування	Семинарське заняття 3	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів . Неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту – 4 бали . Неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту – 3 бали . Неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту – 1-2 бали .	5
	Виконання поточного тесту в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15977		5
	Практичне завдання – написати есе (письмова робота)	Тема есе: «Вплив атрибутів кримінальної субкультури на поведінку особи» (обсягом 2-3 сторінки).	Повнота структури та змісту основних елементів аналізу за наявності власного бачення проблеми – 5 балів , Наявність власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу – 4-3 бали . Есе поверхово розкриває зміст проблеми – 1-2 бали .	5
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	3	-	-	15
4	Виконання поточного тесту в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15977		5
	Опитування	Семинарське заняття 4	Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь на питання семінару – 5 балів . Неповна відповідь на питання, у якій відсутній один із елементів змісту – 4	5

			<p>бали. Неповна відповідь на питання, у якій відсутні два-три елементи змісту – 3 бали. Неповна і нелогічна відповідь, що має фрагментарний характер відбиття змісту – 1-2 бали.</p>	
	Практичне завдання – Написати есе (письмова робота)	Тема есе «Порівняння кримінальних субкультур США та Півдня Італії» (обсягом 2-3 сторінки)	<p>Повнота структури та змісту основних елементів аналізу за наявності власного бачення проблеми – 5 балів. Наявність власних думок, але відсутність деяких елементів аналізу – 4-3 бали. Есе поверхово розкриває зміст проблеми – 1-2 бали.</p>	5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	3	-	-	15
Усього за змістові модулі	12			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Теоретичне завдання – відповідь на два питання білета екзамену	<p>Питання підготовки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст поняття «субкультура». 2. Основні концепції та теорії субкультур. 3. Неформальні субкультури. 4. Смыслова сфера як основа структури неформальних субкультур. 5. Субкультури як фактор соціального управління. 6. Поняття кримінальної субкультури. 7. Субкультура як засіб упорядкування кримінальних відносин. 8. Структура кримінальної субкультури. 9. Стратифікаційно-стигматичні елементи кримінальної субкультури. 10. Вплив кримінальної субкультури на формування соціальних відносин. 11. Регулювання відносин у кримінальному 	<p>Кількість питань на які надано повну змістовну відповідь (1 питання – 5 балів) – усього 2 питання. 5 балів – відповідь логічна, повна й аргументована 3-4 бали – відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти не розкриті 1-2 бали – відповідь поверхова, студент знає основні поняття</p>	10

середовищі.
12. Основні поняття і норми злочинського закону.
13. Основні поняття і правила тюремного закону.
14. Санкції до порушників правил кримінального співтовариства.
15. Соціальна ієрархія в кримінальному світі.
16. Характеристика становища мастей у кримінальному світі.
17. Кримінальна стратифікація – фактор формування поведінки засуджених.
18. Статус злочина в законі в кримінальній ієрархії.
19. Поява злочинів у законі та їхнє становище в період Другої світової війни. 20. Злочини в законі 50-60-х роках та в 70-80-х роках ХХ століття.
21. Стара і молода формація злочинів у законі у пострадянський період.
22. Прописка в кримінальному співтоваристві.
23. Кримінальні приколи.
24. Кримінальний жаргон.
25. Татування носіїв кримінальної субкультури.
26. Кличка в кримінальному середовищі.
27. Клятва в кримінальній субкультурі та її роль.
28. Тюремна лірика.
29. Наркоманія у кримінальній субкультурі
30. Кримінальна субкультура Каморри.
31. Специфіка організації та кримінальної субкультури Ндрангети.
32. Кримінальна субкультура Сакра Корона Уніта.
33. Зародження кримінальних субкультур в США.
34. Коза ностра.
35. Афроамериканські банди Bloods и Crips.
36. Сальвадорські банди MS-13 або Mara Salvatrucha.
37. Мексиканські кримінальні субкультури в США.
39. Російський кримінал у США.

		40. Роль кооперативного руху у формуванні «тіньової» економіки. 41. Організована злочинність і національні конфлікти у пізньому СРСР. 42. Організована злочинність в регіонах України.		
	Виконання підсумкового тесту в системі Moodle	Тестові завдання за адресою в системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=15977	За виконання підсумкового тесту студент може отримати до 10 балів .	10
	Практичне завдання – індивідуальна робота студента, що передбачає розробку програми соціологічного аналізу певних кримінальних субкультур. Розробка має бути до початку екзамену представлена у вигляді презентації обсягом 12-15 файлів. Студент повинен публічно захистити свій проект конкретного соціологічного дослідження перед студентами групи і викладачем.	Теми для розробки студентами програми соціологічного дослідження: 1. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур Каморри. 2. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур Ндрангети. 3 Соціологічний аналіз кримінальних субкультур Коза ностри. 3. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур Якудзи. 4. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур афроамериканських банд. 5. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур сальвадорських банд MS-13. 6. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур Сакра Корона Уніта. 7. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур мексиканських банд в США. 8. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур російського криміналітету в США. 9. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур організованої злочинності в Росії. 10. Соціологічний аналіз кримінальних субкультур організованої злочинності в Китаї. Обсяг роботи – не менше 12 сторінок .	Критеріями оцінювання є наявність визначених складових у розробленій програмі соціологічного дослідження: 1) титульний лист, у якому вказано прізвище та ім'я автора, назву теми дослідження; 2) актуальність обраної проблеми дослідження; 3) мета і завдання дослідження; 4) предмет дослідження; 5) основні методи дослідження; 6) основні ідеї теорій і концепцій, на які спирається дослідження; 7) розробка заняття ґрунтується на сучасній літературі – 18-20 балів Повна або часткова відсутність одного з названих критеріїв – 15-17 балів . Повна або часткова відсутність двох із названих критеріїв – 12-14 балів . Повна або часткова відсутність трьох із названих критеріїв – 9-11 балів . Повна або часткова відсутність чотирьох із названих критеріїв – 5-8 балів . Повна або часткова відсутність п'ятьох із названих критеріїв – 1-4 бали .	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Кримінальна субкультура: поняття, суспільна небезпека, форми та засоби впливу на правопорядок установах виконання покарань: навчальний посібник / О. Г. Колб, О. М. Литвинов, І. О. Колб, С. О. Колб, Л. М. Горбач, С. Ю. Чередніченко; за заг. ред. д.ю.н., професора О. Г. Колба. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 222 с.

Додаткова:

1. Божок О. І. Феномен субкультури в багатогранності буття культури. Вісник НТТУ «КПІ». *Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2009. Випуск 2. С. 17-20.
2. Гула Л. Кримінальна субкультура як детермінант злочинності в установах виконання покарання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Юридичні науки*. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. № 884. С. 223–229.
3. Дрьомін В. М. Злочинність як соціальна практика : інституціональна теорія криміналізації суспільства : монографія. Одеса : Юридична література, 2009. 616 с.
4. Золотарева Ю. И. Маргинализация общества как фактор его криминализации. *Методология, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : зб. наук. пр.* Харків, 2004. С. 307–309.
5. Мальцев О. Вечный двигатель. Одесса : ЧП «Издательский дом «Патриот», 2021. 155 с.
6. Мальцев О. Методическое пособие по исследованию субкультуры. «Нарисуйте субкультуру». Одесса : ЧП Издательский дом Патриот, 2021. 130 с.
7. Мужанова Н. В. Психологічні особливості розвитку смислової сфери представників неформальних субкультур : дис. ... канд. психол. наук (доктора філософії) за спеціальністю 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». Державний заклад «Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова». Київ, 2021. 211 с.
8. Павелків В. Р. Психогенеза агресивної та деструктивної поведінки у підліткових субкультурах : дис. ... докт. психол. наук за спеціальністю 19.00.07 педагогічна та вікова психологія, 05 соціальні та поведінкові науки (053 психологія). Рівне, 2019. 475 с.
9. Рущенко И.П. Изучение кримінальної субкультуры: методологические проблемы. Кримінальна субкультура як фактор злочинності: Кримінологічні дослідження: Вип.2. Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2008. С. 9-15.
10. Рущенко І. П. Від «кримінальної революції» до «кримінального суспільства». *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2014. №2. С. 3-22.
11. Рущенко І. П. Соціологія злочинності : монографія. Харків : Вид-во Націон. ун-ту внутр. справ, 2001. 370 с.
12. Скворец В. А. Роль субкультур в процессах латентного социального управления. *Scientific Journal «Newsletter on the results of scholarly work in sociology, criminology, philosophy and political science»*. *Вестник «Результаты работы ученых: социология, криминология, философия и политология»*. Ежеквартальный немецкий научный / научно-популярный журнал. 2021. Т. 2. Выпуск № 6: Субкультуры. С. 14-19.

13. Соболев В. О., Ярмиш О. Н. Організовані злочинні групи як об'єкт соціологічного аналізу. *Український соціум*. 2002. № 1. С. 33-40.
14. Фурман А. Субкультура. *Психологія і суспільство*. 2011. № 3. С. 187-192.
15. Чаплик М. М. Злочинний жаргон як феномен кримінальної субкультури. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»*. Харків. 2013. № 1045. С. 164-168.
16. Чаплик М. Руйнування «кримінального суспільства» як запорука єдності України. *Український соціологічний журнал*. 2014. № 1-2. С. 117-122.

10. Інформаційні ресурси

1. Візуальна соціологія в кримінології (з практики студій соціологів, медіаторів та кримінологів). Колективна монографія /Головний редактор М.А. Лепський, наукові редактори: О.В. Мальцев, В.О. Скворець, Т.Ф. Бірюкова, О.П. Масюк. Технічний редактор І.О. Кудінов. Запоріжжя, 2024. КСК-Альянс, ЦНСД, 568с. URL: https://www.academia.edu/118267829/%D0%92%D1%96%D0%B7%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_%D0%B2_%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97_%D0%B7_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D1%96%D0%B9_%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B2_%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2_%D1%82%D0%B0_%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%B2_%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80_%D0%9C_%D0%90_%D0%9B%D0%B5%D0%BF%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8_%D0%9E_%D0%92_%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%86%D0%B5%D0%B2_%D0%92_%D0%9E_%D0%A1%D0%BA%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%86%D1%8C_%D0%A2_%D0%A4_%D0%91%D1%96%D1%80%D1%8E%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%9E_%D0%9F_%D0%9C%D0%B0%D1%81%D1%8E%D0%BA_%D0%A2%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80_%D0%86_%D0%9E_%D0%9A%D1%83%D0%B4%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B2_%D0%97%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B6%D0%B6%D1%8F_2024_%D0%9A%D0%A1%D0%9A_%D0%90%D0%BB%D1%8C%D1%8F%D0%BD%D1%81_%D0%A6%D0%9D%D0%A1%D0%94_568%D1%81
2. Лоренс П. Італійська мафія: як кримінальні клани поширились світом. BBC News Україна, 29 січня 2018. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42858324>
3. Макаренко Н. К. Професійна злочинність в Україні в роки незалежності. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 2 (107). С. 172-183. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/7468/1/17.pdf>
4. Мамедов Г. Італійська мафія: чи можна подолати неподолане? *Українська правда*. 17 лютого 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2022/02/17/7324383/>
5. Скворець В.А. Формирование субкультур как технология латентного социального управления. *Granite of Science. Scientific and popular journal*. Латвія: Рига. 2021. №7. Гранит науки. Еженедельное издание об украинской и мировой науке. 2021. № 7. «Субкультуры завоевали весь мир». С. 90-95. URL: <https://un-sci.com/wp-content/uploads/2021/08/granit-7-szhatyj.pdf>
6. Степанова О.А. Молодіжне угруповання скінхедів: соціальний портрет субкультури. С. 379-385. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/3816-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-6588-1-10-20190508.pdf>
7. Dickie, John Cosa Nostra : a history of the Sicilian Mafia, London : Coronet, 2007. URL: https://archive.org/details/cosanostrahistor0000dick_z0s5/page/n543/mode/2up

11. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти, регулюється Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (2022 р.).
https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznannya_rezultatov_navchannya_zdobutikh_shlyahom_neformalnoyi_ta_abo_informalnoyi_osvity_2022_r.pdf

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи. Для отримання швидкої відповіді пишіть повідомлення у Viber.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yuk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8ggt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

Гаряча лінія: Тел.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>